

Redegørelse afgivet af minister for ligestilling (Marie Bjerre) den 28. februar 2024

Redegørelse

om

Perspektiv- og handlingsplan for ligestilling 2024

(Skriftlig redegørelse)

Ministerens forord

I Danmark er vi nået langt, når det kommer til ligestilling. Men vi står også på mange måder i en brydnings-tid. Nogle synes, der sker alt for lidt. Andre oplever, at ligestillingen løber derudad og fra dem. Fx mener godt hver fjerde af de 35-49 årige mænd, at ligestillingen er gået for vidt. Det er samtidig med, at over 70 procent af alle kvinder mener, at ligestillingen halter.

Men ligestilling må ikke være en kamplads mellem kvinder og mænd. Eller mellem folk, der står i hver sit hjørne med hver deres særinteresse. I et åbent og demokratisk samfund skal vi selvfølgelig altid kunne diskutere. Sådan er det. Og sådan skal det være. Men vi skal passe på, at vi ikke polariserer unødigt. At vi splitter mere, end vi samler.

For ligestilling handler om frihed for den enkelte. Og om reelt lige muligheder for at udfolde sit potentiale og bidrage - uanset køn, alder, seksuel orientering eller etnicitet. Om det samfund vi ønsker. Og om vækst og velstand.

Ligestilling er en grundlæggende værdi i det danske samfund. En værdi vi aldrig bare må tage for givet. Men som vi skal værne om. Hele tiden arbejde for. Og tale om. For køn er stadig en faktor, der har betydning for, hvordan og om den enkelte kan realisere sit potentiale. Det viser tal og undersøgelser.

Kvinder halter efter mænd i arbejdslivet, i politik, i ledelse, i iværksætteri og i forskning. De er mere udsatte for partnervold, seksuel chikane og overgreb. I nogle etniske minoritetsmiljøer oplever piger og kvinder, at deres frihed undertrykkes, og de udsættes for vold og kontrol.

Mænds sundhed er dårligere end kvinders. Mænd er mere kriminelle, oftere hjemløse, halter efter i uddannelse, de tager mindre barsel og er sjældnere bopælsforældre for deres børn efter skilsmisse. For både kvinder og mænd spiller køn og forventninger til køn en rolle for de barrierer og muligheder, de har i livet. Det skal vi tale mere om og handle mere på.

Regeringen gør status og præsenterer i denne Redegørelse/Perspektiv- og handlingsplan 2024 sine aktiviteter for året på ligestillingsområdet. Vi kan gøre noget fra Christiansborg, men vi kan ikke gøre det hele. For det handler også om kulturforandringer, om opgør med – ofte ubevidste – normer og stereotyper om køn. Derfor skal flere bidrage. Virksomheder, offentlige arbejdspladser, organisationer, uddannelsesinstitutioner og hver enkelt af os har også et ansvar.

Jeg ønsker et samfund, hvor alle har mest mulig frihed og de bedste muligheder for at udfolde sig. Det er godt for den enkelte, for virksomhederne og for samfundet.

Baggrund og vision for ligestillingsindsatsen i Danmark

Ligestilling mellem kønnene er en grundlæggende værdi og en forudsætning for, at både kvinder og mænd er frie til at udfolde sig og deltage på lige fod i samfundet. Derfor er ligestilling også et af FN's centrale verdensmål for en bæredygtig udvikling (SDG 5), der tænkes ind i arbejdet med at opnå de øvrige verdensmål. Arbejdet med at fremme ligestilling er en prioritet både i Danmark og internationalt.

Danmark er blandt de mest ligestillede lande i verden, men der er stadig udfordringer. Kulturer, normer og forventninger til køn er fortsat med til at begrænse både kvinder og mænds frihed og reelt lige muligheder for at udfolde sig. Udvikling og fremskridt kommer ikke af sig selv. Der er fortsat behov for en vedholdende og helhedsorienteret indsats fra flere sider.

Perspektiv- og handlingsplanen præsenterer regeringens ligestillingsindsats og planlagte initiativer det kommende år. Initiativerne går på tværs af ministerområder og er typisk finansieret inden for ministeriernes egen ramme, via finanslovsaftalen eller aftalen om udmøntningen af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet (SSA-reserven).

Initiativerne understøtter regeringens overordnede vision:

Regeringen ønsker et samfund, hvor alle uanset køn har reelt lige muligheder for at udfolde sit potentiale og deltage i vores samfund, og hvor der er plads til at være den, man er, uden at blive mødt med fordomme eller diskrimination.

Der arbejdes inden for fire overordnede indsatsområder og en række tilhørende målsætninger for at opfylde visionen:

Lige muligheder i uddannelse, arbejde og familieliv	Rettigheder og frihed i eget liv	Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBT+ personer	Ligestilling og rettigheder globalt
<ul style="list-style-type: none"> • Fremme lige muligheder på arbejdsmarkedet og i familielivet • Fremme unges trivsel og lige muligheder i uddannelse • Fremme offentlige myndigheders arbejde med ligestilling 	<ul style="list-style-type: none"> • Bekæmpe kønsbaseret vold, overgreb og menneskehandel • Fremme ligestilling og bekæmpe negativ social kontrol blandt etniske minoritetskvinder • Fremme retten til egen krop og liv 	<ul style="list-style-type: none"> • Styrke rettigheder • Øge trivsel og lige muligheder 	<ul style="list-style-type: none"> • Fremme af kvinders og pigers rettigheder og muligheder globalt • Stærkt dansk engagement i det internationale ligestillingsarbejde

Lige muligheder i uddannelse, arbejde og familieliv

I Danmark skal der være reelt lige muligheder for kvinder og mænd - i valg af uddannelse, på arbejdsmarkedet og i familielivet. Danmark kommer til at mangle arbejdskraft og står over for øgede krav til innovation. Det kræver, at alle ressourcer og talenter udnyttes, og at flere kommer ind i fællesskabet og får mulighed for at udfolde deres potentiale.

Fremme ligestilling på arbejdsmarkedet og i familien

Det danske arbejdsmarked er præget af en høj beskæftigelsesfrekvens og en lav ledighed. Men der eksisterer fortsat et stærkt kønsopdelt arbejdsmarked, hvor kvinder og mænd arbejder i forskellige sektorer og fag. Og der er fortsat forskel på, hvordan og hvor meget kvinder og mænd tager del i familielivet og i arbejdet i hjemmet.

De seneste år er der sket en stigning i antallet af barselsdage, som mændene tager. Det er positivt, for det gavner børnene, fædre og familierne, når fædre er involveret i større grad. Men det er stadig kvinder, der tager den største del af barslen, som oftest går på deltid, og som tager de fleste fraværsdage i forbindelse med barnets sygdom. Kvinder står også stadig for størstedelen af husholdningen i hjemmet. Det har betydning for kvinders karriere, for deres løn og for pensionen.

Selvom arbejdsmarkedsdeltagelsen er høj blandt danske kvinder, og de er veluddannede, er der fortsat områder, hvor kvinder er underrepræsenterede. Det gælder fx i forhold til topledelse, bestyrelser, forskning, iværksætter, håndværks-

fag og i STEM-fagene. En ny undersøgelse viser, at den største barriere for at blive leder eller blandt dem, der tjener mest, er at være kvinde. Samtidig viser undersøgelser, at kvinder og mænd er lige interesserede i at blive ledere.

Den stærke kønsopdeling af arbejdsmarkedet betyder også, at mænd er underrepræsenterede i velfærdsfag, som fx pædagoger, sygeplejersker og på SOSU-området. Et studie peger på, at der er en vedvarende tendens til diskrimination mod mænd, når de søger arbejde inden for såkaldte kvindedefag, mens der ikke kan måles en diskrimination mod kvinder, som søger ind i kønsbalancerede fag eller mandedominerede fag.

Seksuel chikane er også fortsat en udfordring både på arbejdsmarkedet, i uddannelse og fritidslivet. Det rammer begge køn, men særligt unge og ikke mindst unge kvinder er udsatte.

Et kønsopdelt arbejdsmarked kan begrænse den enkeltes mulighed for at udfolde sit potentiale. Det er et problem for virksomheder, brancher og det offentlige, som både nu og i fremtiden har brug for kompetent arbejdskraft. Og dermed for vækst, velstand og fortsat velfærd i samfundet.

Der er behov for fortsat at arbejde for, at kvinder og mænd har reelt lige muligheder for at deltage og bidrage på arbejdsmarkedet og i familielivet. For når alles kompetencer og ressourcer kommer i spil, så bidrager det til et samfund med vækst og balance.

Fakta

- 44 pct. af de 2.387 største danske virksomheder har ikke en eneste kvinde i bestyrelsen.

- I 2022 gik 0,9 pct. af kapitalen til iværksættervirksomheder med udelukkende kvindelige stiftere, mens 88,3 pct. gik til virksomheder med udelukkende mandlige stiftere.
- Kun hver femte it-specialist er kvinde. Fra 2012 til 2022 er andelen af kvinder vokset fra 19,2 pct. til 22,9 pct.
- Kvinder har fra barndommen 17 pct.-point lavere sandsynlighed for at ende i top 20 pct. af indkomstfordelingen som 40-årige, end mænd har, og har også lavere sandsynlighed for at blive ledere.
- 38 pct. af de kvindelige medarbejdere og 36 pct. af de mandlige medarbejdere blandt DJØF-medlemmer havde i 2021 et ønske om at blive leder.
- Internationalt metastudie viser, at mænd oplever vedvarende diskrimination ved jobsøgning, når de søger ind i traditionelle kvindefag.
- Hver femte (20,2 pct.) kvinde mellem 16 og 24 år har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed det seneste år. For mænd i samme aldersgruppe er det 4,5 pct.
- 61 pct. af bestyrelsesmedlemmer oplyser, at de har fået deres post gennem personlige netværk.
- Ca. dobbelt så mange kvinder som mænd siger, at de er ansvarlige for hele eller størstedelen af husholdningen i hjemmet. Blandt topledere gælder det 20 pct. af kvinderne og 11 pct. af mændene, mens det blandt ikke-ledere gælder 43 pct. af kvinderne og 24 pct. af mændene. I 2021 var 33 pct. af de kvindelige lønmodtagere ansat på deltid, mens det kun gjorde sig gældende for 15 pct. af de mandlige lønmodtagere.

Kilder: Analyse og tal (2023) *44 procent af virksomheder underlagt lov om måltal har ingen kvinder i bestyrelsen*, Unconventional Ventures 2023, IT-branchen 2023, Kraka og Deloitte (2024) *Det største benspænd for succes på arbejdsmarkedet er at være kvinde*, DJØF 2021, Schaerer et al. (2023) *On the trajectory of discrimination: A meta-analysis and forecasting survey capturing 44 years of field experiments on gender and hiring decisions*, SFI/SDU (2022) *Vold og overgreb i Danmark 2021*, BoardPartner (2023) *SMV Bestyrelsesrapporten 2020*, The Diversity Council (2022) *The Danish gender equality paradox in leadership roles*, Beskæftigelsesministeriet (2023) *Kvinder og mænd på arbejdsmarkedet 2023*

Fremme unges trivsel og et mindre kønsopdelt uddannelsesvalg

Langt de fleste unge tager en uddannelse, men der er fortsat et stærkt kønsopdelt uddannelsesvalg og voksende forskelle i både faglige resultater og trivsel mellem piger og drenge.

Undersøgelser viser, at drenge sakker bagud i uddannelsessystemet, og at det faglige gab mellem piger og drenge har været stigende de seneste år. Samtidig er der en øget mistrivsel blandt børn og unge, der især rammer pigerne. Fx angiver hver tredje pige i 8. klasse at have lav livslyst, mens det gælder knap hver ottende dreng.

Undersøgelser tyder også på, at piger generelt har dårligere selvtillid og mindre tiltro til, at de kan, hvad de vil, end drenge. Og at der er en tendens til, at drengene oplever en større faglig selvsikkerhed end pigerne, som ikke entydigt afspejler sig i deres karakterer. Forskellen mellem danske piger og drenges tiltro til egne evner udgør den største forskel mellem kønnenes selvforståelse i OECD. En del af

forklaringen på forskellene er de - ofte ubevidste - normer og forventninger, der fra en tidlig alder møder henholdsvis piger og drenge.

Når det kommer til valg af uddannelse, så spiller køn stadig en stor rolle. Over halvdelen af de unge opfatter bestemte uddannelser som enten feminine eller maskuline. For næsten seks ud af ti unge mænd har uddannelsers ry som enten feminine eller maskuline betydning for deres valg, mens det gør sig gældende for knapt halvdelen af unge kvinder. Undersøgelser peger på, at der er større sandsynlighed for frafald på en uddannelse, hvis man er en del af minoritetskønnet.

Det betyder, at der opstår såkaldte kvindefag og mandefag, hvilket kan begrænse den enkelte i at udfolde sit potentiale og bidrage. Samtidig hæmmer tab af talent, vækst og velstand i Danmark.

Der er behov for at sætte ind over for kønnede normer og forventninger, den voksende mistrivsel og det faglige gab mellem piger og drenge.

Fakta

- Siden 2011 er karakterforskellene mellem kønnene mere end fordoblet – fra en forskel på 0,38 karakterpoint i pigernes favør i 2011 til 0,83 karakterpoint i 2022.
- 72 pct. af pigerne i Danmark mener, at det skyldes mangel på egne evner, når de ikke klarer sig godt i skolen - blandt drengene er det 43 pct., der tror det samme.
- For næsten 60 pct. af de unge mænd spiller det en rolle for deres valg af uddannelse, om uddannelsen har et maskulint eller feminint ry. Det samme gælder for knap 46 pct. af de unge kvinder.
- 11,5 pct. af pigerne søgte i 2022 om at starte på en erhvervsuddannelse efter folkeskolen, for drengene var det 28 pct.
- 92 pct. af dem, der vælger elektrikeruddannelsen som 1. prioritet er mænd, hvorimod 88 pct. af dem, der vælger sygeplejerskeuddannelsen som 1. prioritet er kvinder.

- Minoritetskøn på erhvervsuddannelser har et frafald på 43 pct. set i forhold til deres medstuderende, som udgør majoritetskønnet, der har et frafald på 26 pct.
- 18 pct. af pigerne i 4. klasse svarer, at de har lav livstilfredshed, mens det gælder 12 pct. af drengene. 30 pct. af pigerne og 13 pct. af drengene i 8. klasse har lav livskvalitet.

Kilder: KL (2023) *Karaktergab mellem drenge og piger ved folkeskolens afgangseksamen*, Kraka og Deloitte (2023) *Dansk kønsbiasrekord: Drenge anses for mere talentfulde end piger*, Epinion (2022) *Undersøgelse af kønsskævhed i uddannelse*, DA 2022, Institut for Menneskerettigheder (2020) *Minoritetskøn på erhvervsuddannelser*, Børns vilkår (2022) *Børn og unge kæmper for at passe ind*.

Fremme offentlige myndigheders arbejde med ligestilling

I Danmark er de offentlige myndigheder en central del af samfundet, som ofte er i kontakt med danskerne. Det er derfor vigtigt, at myndighederne arbejder for at fremme ligestillingen og for at tilrettelægge indsatser og tilbud på en måde, så det understøtter, at mænd og kvinder har reelt lige muligheder.

De offentlige myndigheder leverer en række ydelser og tilbud til danskerne blandet andet i forhold til sundhed og sociale forhold. Der kan dog være store forskelle på mænd og kvinders adfærd og behov. Fx angiver kvinder i højere grad at have psykiske problemer end mænd. Mænd med psykiske lidelser har dog oftere også andre komplekse, sociale udfordringer, som fx misbrug, og er derfor i større risiko for at ende på bunden af samfundet. Mænd lever i kortere tid og begår langt oftere selvmord end kvinder. Samtidig går

mænd langt sjældnere til egen læge og udgør kun hver fjerde modtager af psykologhjælp.

Offentlige myndigheder fungerer som arbejdsplads for ca. en tredjedel af danske lønmodtagere. Der er en stærk kønsopdeling på det offentlige arbejdsmarked, hvor langt størstedelen af de ansatte er kvinder. Det er primært kvinder, der er ansat i velfærdsfagene som fx sygeplejersker og pædagoger, og mænd der er ansat i politi og Forsvaret, og som oftere er repræsenteret i topledelse.

Der er behov for fortsat at have fokus på at styrke myndighedernes arbejde med at fremme ligestilling både i de borgerrettede ydelser og tilbud og på personaleområdet. Både mænd og kvinder skal have reelt lige muligheder for at leve et liv med sundhed og trivsel og få den hjælp, de har brug for.

Fakta

- I 2022 havde 19,9 pct. af mænd over 18 år ikke kontakt til en læge. For kvinder var det 8,5 pct.
- I 2022 udgjorde kvinder 74 pct. af modtagere af psykologhjælp, mens mænd udgjorde 16 pct.
- 23,9 pct. af mænd, der inden for de seneste fem år er registreret med en psykisk lidelse, er samtidig registreret med et misbrugsproblem, mens det kun gælder 9,1 pct. af kvinderne.
- I 2023 udgjorde kvinder over 70 pct. af de beskæftigede inden for offentlig administration, undervisning og sundhed.
- I 2022 udgjorde kvinder 9,3 pct. af alle ansatte i Forsvaret.

Kilder: Danmarks Statistik (2023) *Statistikbanken: sygp2 og folk1a*, Danmarks Statistik (2023) *Statistikbanken: sygps1*, VIVE (2023) *Mænd i risiko for social eksklusion*, Beskæftigelsesministeriet (2023) *Kvinder og mænd på arbejdsmarkedet 2023*, Forsvarets Personalestyrelse (2022) *HR i tal*.

Initiativer

Ligestillingens Topmøde og Ligestillingens Pris 2024: Ligestillingsministeren afholder i 2024 Ligestillingens Topmøde, hvor fagfolk og relevante aktører debatterer og drøfter nye fokusområder, udfordringer og tiltag inden for et aktuelt ligestillingsemne. Ligestillingsministeren uddeler i den forbindelse Ligestillingens Pris til en person, der bringer sig selv i spil og inspirerer andre til at bryde kønnede normer og forventninger på et område, hvor ligestillingen halter.

Undersøgelse og kampagne mod seksuel chikane målrettet unge: I regi af Alliancen mod seksuel chikane udarbejdes i 2024 en undersøgelse og kampagne målrettet unge. Undersøgelsen sætter fokus på danskernes oplevelser med seksuel chikane og krænkende adfærd bredt i samfundet. Kampagne

nen skal bidrage til at skabe kulturforandring gennem oplysning om, hvad seksuel chikane er, og hvad man hver især kan gøre som vidne eller nær relation til nogen, som er udsat for seksuel chikane. Kampagnen henvender sig særligt til unge.

Ophævelse af folkekirkens undtagelsesbestemmelse fra ligebehandlingsloven: Regeringen ophæver undtagelsesbestemmelsen til ligebehandlingsloven for så vidt angår ansættelse af præster i den danske folkekirke, så afvisning af en kandidat til en præstestilling på grund af kandidatens køn ikke længere vil være et lovligt hensyn at inddrage. Ophævelsen vil ske ved udstedelse af en ny bekendtgørelse, der ikke længere gør det lovligt i folkekirken at indstille, ansætte eller fravælge kandidater på baggrund af deres køn. Undta-

gelsen bibeholdes for trossamfund uden for folkekirken. Bekendtgørelsen forventes at træde i kraft i 2024.

Handlingsplan for mænd og drenges ligestilling: Regeringen lancerer i 2024 en handlingsplan for mænd og drenges ligestilling. Handlingsplanen sætter ind på områder, hvor mænd og drenge i særlig grad er udsatte eller møder udfordringer, der begrænser deres lige muligheder fx ift. sundhed, udsathed, familieliv og uddannelse. Syv af initiativerne i handlingsplanen er finansieret med 35 mio. kr. fra reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2024-2027.

Ansøgningspulje til aktiviteter for udsatte fædre på orlov: Der udbydes en ansøgningspulje til aktiviteter fx fædre- og netværksgrupper til kommende fædre og fædre på orlov i særligt udsatte positioner i områder, hvor der ikke eksisterer tilbud. Formålet er at støtte fædre i deres brug af orlov og mindske deres risiko for mistrivsel. Der er afsat 3 mio. kr. til puljen, der indgår i en kommende handlingsplan for mænd og drenges ligestilling.

Flere drenge og mænd i omsorgsfag: Der igangsættes en analyse- og rekrutteringsindsats i 2024, som skal bidrage til at tiltrække særligt flere drenge og mænd til SOSU-fagene. Derudover gives tilskud til foreningen Divérs til at afdække, udvikle og afprøve en eventuel tilbagevendende ”Boys’ Day in Care”. Der er afsat i alt 3,6 mio. kr. i 2024-2027 til indsatsen, som vil indgå i en kommende handlingsplan for mænd og drenges ligestilling.

Aftale om et forbedret familieretligt område: Alle Folketingets partier har i november 2023 indgået en aftale om et forbedret familieretligt system. Med aftalen styrkes barnets ret til begge forældre ved, at der sættes ind over for chikane og forældrefremmedgørelse i sager om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Samtidig forbedres indsatserne til familierne, bl.a. ved hurtigere hjælp til forældre i Familieretshuset, overvåget samvær i barnets nærmiljø, og at Familieretshuset i en periode hjemtager opgaven med at gennemføre børnesagkyndige undersøgelser. Der er afsat i alt 119,9 mio. kr. til initiativer på det familieretlige område i perioden 2024-27 og 9,6 mio. kr. varigt.

Ansøgningspulje om netværk og støtte til mænd i krise: Der udbydes en ansøgningspulje til etablering af netværk og støtte til mænd i krise som følge af fx skilsmisse, arbejdsløshed, sygdom, dødsfald mv. Formålet er at støtte mænd i krise og dermed mindske deres risiko for social eksklusion. Der er afsat 1,8 mio. kr. til puljen, der indgår i en kommende handlingsplan for mænd og drenges ligestilling.

Styrket indsats for mænds sundhed: Sundhedsstyrelsen igangsætter i 2024 et arbejde for at få flere særligt mænd med kronisk sygdom til at deltage i kommunernes forebyggelses- og rehabiliteringstilbud. Der er afsat i alt 7,3 mio. kr. i 2024-2027 til initiativet, som vil indgå i en kommende handlingsplan om mænd og drenges ligestilling. Der afsættes endvidere i alt 3 mio. kr. i 2024-2025 til foreningen Forum for Mænds Sundhed, der samarbejder bredt med bl.a. organisationer og myndigheder for at skabe mere lighed i sundhed.

Styrket forskning i bl.a. kvindesygdomme og ulighed i sundhed mellem mænd og kvinder: Som en del af aftalen om forskningsreserven for 2024 er der afsat 210 mio. kr. til styrket patientnær klinisk og uafhængig forskning, herunder på områder, hvor der er begrænset kommerciel interesse. Indsatsen skal bl.a. bidrage til forskning i kvindesygdomme, ulighed i sundhed mellem mænd og kvinder mv. Indsatsen udmøntes af Danmarks Frie Forskningsfond. Inden for de 210 mio. kr. er der afsat op til 5 mio. kr. til at belyse huller i den medicinske forskning, hvor forekomsten af behandling i Danmark udelukkende eller primært er udviklet til og testet på mænd, selvom sygdommen potentielt kunne have konsekvenser for begge køn.

Implementering af løngennemsigtighedsdirektivet: EU’s direktiv om løngennemsigtighed blev vedtaget i 2023 og skal implementeres i dansk ret. Direktivet fastsætter blandt andet, at arbejdsgivere skal oplyse om lønniveauer, og at store virksomheder skal offentliggøre visse overordnede oplysninger om lønforskellen mellem kvindelige og mandlige arbejdstagere samt regler om håndhævelse af ligeløn. Implementeringen af direktivet forberedes i regi af Beskæftigelsesministeriets Implementeringsudvalg med deltagelse af arbejdsmarkedets parter. Direktivet skal være implementeret senest 7. juni 2026.

Forhandling af EU’s direktiver om bindende standarder for ligebehandlingsorganer: Direktiverne har til formål at skabe en stærkere ramme for at fremme ligebehandling og bekæmpe diskrimination i EU og sikre en mere ensartet håndhævelse af de eksisterende EU-regler om forbud mod forskelsbehandling. Direktiverne forventes at blive formelt vedtaget af Rådet og Europaparlamentet i starten af 2024, hvorefter de skal implementeres i dansk ret.

Implementering af kønsbalancedirektivet: Direktivet om en mere ligelig kønsfordeling blandt ledelsesmedlemmer i børsnoterede selskaber skal implementeres i 2024. Med direktivet forpligtes selskaber, som ikke opfylder direktivets mål om en ligelig kønsbalance, til at opstille klare processer for udvælgelse af kandidater til poster som ledelsesmedlem. Det vurderes, at 36 selskaber vil blive omfattet af direktivet.

Flere kvinder i bygge- og anlægsbranchen: Vejdirektoratet arbejder sammen med DI og foreningen Divérs på tiltag, der kan understøtte flere kvinder i bygge- og anlægsbranchen. Fra slutningen af 2023 har Vejdirektoratet sat krav om tryghedsskabende belysning samt lås på bad og toilet på byggepladserne, som en del af Vejdirektoratets udbudsbestemmelser. Derudover vil der i 2024 blive afprøvet et nyt koncept med årlig temabaseret APV for alle aktører på byggepladsen med fokus på bl.a. krænkelser og diversitet.

Inge Lehmann-program: Som en del af aftalen om forskningsreserven for 2024 er der afsat i alt 81,8 mio. kr. i 2024 til forskertalentprogrammet Inge Lehmann under Danmarks Frie Forskningsfond, som skal understøtte en mere ligelig kønsbalance i forskningsmiljøerne med fokus på de karrieretrin, hvor uligheden sætter ind.

Anbefalinger fra Trivselskommissionen: Regeringen har nedsat Trivselskommissionen, der skal komme med anbefalinger til, hvordan mistrivsel og sårbarhed kan forebygges og afhjælpes, samt hvordan robusthed og myndiggørelse kan styrkes. Kommissionen skal i sit arbejde have blik for evt. forskelle på køn, socioøkonomi og etnicitet i data, undersøgelser og anbefalinger. Trivselskommissionen forventer at afslutte sit arbejde i 2024.

Bedre mulighed for udsat skolestart: Regeringen fremsatte i oktober 2023 et lovforslag, der har til formål at give børn bedre mulighed for at få udsat skolestarten med ét år. Lovforslaget blev vedtaget den 30. november 2023 af samtlige partier i Folketinget. Lovforslaget indebærer bl.a. et krav om, at dagtilbudslederen skal udarbejde en vurdering af barnet, hvis der er forhold, der kan skabe tvivl om, hvorvidt barnet er klar til skolestart. Data viser, at drenge i højere grad end piger får udsat skolestarten. Lovændringen træder i kraft i den 1. januar 2024.

Teknologiforståelse i folkeskolen: Regeringen har med Folkeskolens Kvalitetsprogram foreslået, at der skal være undervisning i teknologiforståelse og hermed blandt andet digital dannelse i folkeskolen. Det skal klæde alle børn – både piger og drenge – bedst muligt på, så de lærer at være kritiske over for det, de møder på internettet. Samtidig skal det bidrage til, at alle børn rustes til at klare sig i en verden, hvor digitale hjælpemidler fylder meget.

Mere valgfrihed og udsyn i udskolingen: Regeringen har med Folkeskolens Kvalitetsprogram foreslået at indføre dobbelt så meget valgfagsundervisning i 7.-9. klasse. Det skal understøtte drengenes og pigers faglige resultater, trivsel, inddragelse, engagement og indflydelse på eget skoleforløb. Samtidig har regeringen foreslået, at undervisningen i langt højere grad skal åbne sig mod omverdenen, og at der skal oprettes et fag om uddannelse og job. Det skal bidrage til at give både piger og drenge et større udsyn i forhold til de veje, de kan gå efter 9. klasse. Endvidere har regeringen foreslået, at elever i de ældste klasser skal have mulighed for at deltage i juniormesterlære, så flere kommer godt videre fra folkeskolen.

Styrket diversitet i politiet: Politiet vil i 2024 fortsætte arbejdet for at styrke ligestilling, mangfoldighed og diversitet i rekruttering og ledelse med en række indsatser. Eksempelvis vil Politiskolen ved brug af positive rollemodeller og fortællinger fra egne medarbejdere på sociale medier understøtte den positive udvikling i antallet af kvindelige ansøgere og ansøgere med minoritetsetnisk baggrund mv. Rigspolitiet vil i samarbejde med politikredsene og de faglige organisationer udvikle nye metoder og processer til rekruttering og udvikling af politiuddannede ledere for at skabe mere diversitet i alle ledelsesniveauer.

Diversitet, inklusion og ligestilling på Forsvarsministeriets område: Forsvarsministeriets koncern arbejder i 2024 med en lang række initiativer om mangfoldighed og diversitet i rekruttering og fastholdelse samt forebyggelse og håndtering af krænkende adfærd. Der ansættes Gender Advisors, der skal fremme et generelt fokus på kønsperspektiver i arbejdet i både Hæren, Søværnet, Flyvevåbnet, Sanitetskom-

mandoen og på Forsvarsakademiet. Forsvarsministeriets departement sætter bl.a. fokus på at få flere kvinder i ledelse med et senior sponsorship program. Der arbejdes for at få flere kvinder i specialstyrkerne og flere kvindelige instruktører og delingsførere i Søværnet. I Forsvaret og Beredskabsstyrelsen arbejdes der på fastholdelse af kvinder efter endt værnepligt. Der er også fortsat fokus på bekæmpelse af kønskrænkende adfærd på tværs af koncernen, herunder handlepligt for chefer og skærpede ansættelsesretslige konsekvenser i sager vedrørende kønskrænkende adfærd.

Afskaffelse af højdekrav ved Den Kongelige Livgarde: Højdekravet ved Den Kongelige Livgarde afskaffes, det giver lige mulighed for optagelse mellem kønnene. Højdekravet (175 cm) for mænd lå under landsgennemsnittet, mens det for kvinder (169 cm) lå over landsgennemsnittet, hvilket gav ulige muligheder for at gøre tjeneste ved Den Kongelige Livgarde. Ved afholdelse af Forsvarets Dag i 2024 vil der ikke være højdekrav.

Ligestilling på Kulturministeriets område: De kunstneriske uddannelser under Kulturministeriet arbejder med ligestilling, inklusion og diversitet i undervisningen og i optagelse gennem et nyt Diversitetscharter og en miniparlør. Ligestilling fremgår blandt andet som ét ud af tre centrale fokuspunkter i musikhandlingsplanen (2023- 2026), som skal understøtte arbejdet med at skabe en mere ligelig kønsbalance og større diversitet i dansk musikliv.

Uddeling af Bodil Koch-prisen: I 2024 uddeler kulturministeren for anden gang Bodil Koch prisen, der gives til en person eller organisation, som har ydet en exceptionel indsats for at fremme ligestilling og/eller diversitet inden for kunst- og kulturlivet.

Kønsneutralitet i ophavsretsloven: Regeringen fremsætter i 2024 et lovforslag, der bl.a. vil gøre sproget i ophavsretsloven kønsneutral og dermed understøtte, at alle kan se sig repræsenteret samt undgå unødvendig kønnet sprogbred og kønsstereotyper. Forslaget om de sproglige ændringer i loven fremsættes bl.a. på opfordring fra musikbranchen.

Undersøgelse af køn i de statslige og statsanerkendte museers indkøb af værker: Slots- og Kulturstyrelsen gennemfører i foråret 2024 en undersøgelse blandt de 37 statslige og statsanerkendte museer med et kunsthistorisk ansvar, der skal kortlægge kønnet på kunstnerne bag museernes indkøbte værker. Undersøgelsen bliver fremover årlig med henblik på at holde øje med udviklingen.

Rettigheder og frihed i eget liv

I Danmark skal alle have frihed og ret til at leve deres eget liv og bestemme over egen krop. Ingen skal udsættes for vold, udnyttelse eller negativ social kontrol. Det er uacceptabelt og har store konsekvenser for den enkelte, deres familie og for samfundet.

Bekæmpe kønsbaseret vold, overgreb og menneskehandel

Antallet af kvinder og medfølgende børn, der tager ophold på et krisecenter, har de seneste år været stigende. Vold i familien har store konsekvenser for den udsatte og for de børn, der overværer den. Oplevelser med vold i barndom-

men kan øge risikoen for mistriivsel og for selv at udvikle voldelig adfærd som voksen.

Kvinder er mere udsatte for partnervold og oplever ofte grov fysisk vold. Og langt størstedelen af partnerdrab i Danmark er mænd, der dræber kvinder. Men mænd udsættes også for partnervold og kan have brug for hjælp til at komme ud af volden og videre i deres liv. Voldsudsatte drenge og mænd kan opleve, der er et tabu om volden, og at de forventes at klare det selv, fordi de er mænd. Undersøgelser tyder på, at drenge og mænd i langt mindre grad rækker ud efter hjælp.

Indførelsen af en samtykkebaseret voldtægtslovgivning er et vigtigt fremskridt for ligestillingen. Men der er stadig alt

for mange kvinder, der årligt udsættes for sexisme, seksuel chikane, seksuelle overgreb og voldtægt. Samtidig er mange unge, særligt unge mænd, usikre på, hvordan samtykke skal forstås. Og flere, særligt unge kvinder, oplever en stigende utryghed og frygt for seksuelle overfald.

Der er behov for en fortsat stærk indsats over for kønsbaseret vold, overgreb og menneskehandel. Der skal sættes ind tidligere og med flere forskellige tilbud om hjælp. Og der skal gøres mere for at unge oplever tryghed og trygge fællesskaber med respekt for hinandens grænser.

Fakta

- Antallet af kvinder, der tager ophold på krisecenter har været stigende de seneste år. Fra 2.049 i 2018, 2.344 i 2020 til 2.953 i 2022.
- Risikoen for at udøve partnervold er 4,6 gange højere for voksne, der er vokset op med vold i deres barndom. Er man vokset op med vold i barndommen er der 3,6 gange større risiko for at blive udsat for partnervold.
- 26 pct. af kvinderne svarer, at de har været udsat for uønsket seksuel opmærksomhed og chikane på arbejdspladsen, mens det gælder for 18 pct. af mændene.
- Det estimeres, at der i gennemsnit er 11.000-17.000 kvinder i alderen 16-74 år, som årligt oplever at blive udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg.
- Kvinders frygt for seksuelle overgreb er steget fra 11 pct. i 2017 til 18,9 pct. i 2022.
- 40 pct. af unge mænd på 16-20 år synes, at det er svært at afgøre, om den anden samtykker, hvis vedkommende ikke siger det med ord.
- 11 pct. af henvendelserne til Bryd Tavshedens chat- og telefonrådgivning i 2021 kom fra drenge, 87 pct. fra piger samt 2 pct. som ikke angav køn.
- I 2023 blev 112 personer vurderet som ofre for menneskehandel i Danmark. Heraf 76 kvinder, 35 mænd og en transperson, hvor størstedelen af ofrene var kvinder handlet til seksuel udnyttelse.

Kilder: Danmarks Statistik 2023, Lev Uden Vold (2023) *Vold gennem livet*, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (2023) *Undersøgelse af Uønsket Seksuel Opmærksomhed og chikane på arbejdspladser i Danmark*, Justitsministeriet (2023) *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet: Offerundersøgelserne 2005-2022*, TrygFondens Tryghedsmåling (2023) *Tryghed og velfærd i Danmark 2023*, Det Kriminalpræventive Råd (2023) *Stereotype forestillinger om voldtægt og holdning til samtykke*, Bryd tavsheden (2023) *Drenge bryder tavsheden*, Center mod Menneskehandel 2024.

Fremme ligestilling og bekæmpe negativ social kontrol blandt etniske minoritetskvinder

Ligestilling og den enkeltes frihed er grundlæggende værdier i Danmark. Alle kvinder skal have frihed til at træffe egne beslutninger og bestemme over eget liv.

Der har de sidste 10 år været en positiv udvikling i andelen af mænd og kvinder med ikke-vestlig oprindelse, som har gennemført en uddannelse. Det gælder særligt for kvinderne. Også beskæftigelsesgab mellem indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse og personer med dansk oprindelse er indsnævret. Det giver ikke mindst kvinderne økonomisk frihed og større mulighed for at træffe egne valg.

Men en alt for stor andel af kvinder fra MENAPT-landene fastholdes fortsat i hjemmet uden at komme i arbejde. Og i nogle minoritetsetniske miljøer hersker der kulturelle nor-

mer og et kvindesyn, som bruges til at undertrykke, kontrollere og begrænse særligt kvinder og pigers ret til at bestemme over eget liv og egen krop fx i forhold til valg af uddannelse, venner eller kæreste. Det kan føre til voldsomme konflikter, vold og i yderste konsekvens æresdrab.

Samtidig er der kvinder, som fastholdes i et religiøst ægteskab - en såkaldt nikah, som alene manden kan ophæve - på trods af en dansk skilsmisse. Det har store konsekvenser for den enkeltes frihed og liv. Og det er udtryk for en parallel retsopfattelse, der ikke hører hjemme i Danmark. Alle - uanset køn - har ret til selv at træffe valget om at gifte sig og lade sig skille.

Der er behov for at styrke indsatsen med at forebygge og stoppe negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter. Og støtte de kvinder og mænd, som tager kampen op med kontrol og undertrykkelse.

Fakta

- Andelen af 25-39-årige kvinder fra MENAPT-lande, som har gennemført en dansk erhvervskompetencegivende uddannelse er steget fra 50,96 pct. i 2010 til 70,14 pct. i 2022.
- Blandt 18-29 årige ikke-vestlige efterkommere oplever 15 pct. sammenlignet med 2 pct. af unge med dansk baggrund, at de ikke må, eller tror de ikke må, have en kæreste for deres familie.
- 913 personer har søgt tilflugt fra en æresrelateret konflikt ved RED Safehouse fra 2005 til november 2019. 85 pct. af beboerne var kvinder, og 77 pct. var mellem 18 og 25 år. 85 pct. af beboerne har oprindelse i MENAPT-lande.
- I 2022 modtog RED Center 1603 henvendelser fra personer berørt af æresrelaterede konflikter, hvor størstedelen angik social kontrol, fysisk og psykisk vold mv.
- 43 pct. af kvinderne på kvindekrisecentrene har i 2022 indvandrer- eller efterkommerbaggrund.
- I 2022 var 4 ud af 10 ikke-vestlige kvinder ikke i arbejde. Mere end 40 pct. af kvinderne, der har modtaget kontanthjælp uafbrudt i 10 år, har ikke-vestlig baggrund.

Kilder: Integrationsbarometer 2023, Udlændinge- og Integrationsministeriet (2020) *Medborgerkabsundersøgelsen 2020*, VIVE (2023) *Tidlige tegn på æresrelaterede konflikter*, RED Center (2023) *Årsberetning 2022*, Danmarks Statistik 2023, Beskæftigelsesministeriet 2023.

Fremme retten til egen krop og liv

Historisk har kvinders ligestilling været knyttet til retten til selv at bestemme over egen krop, herunder bestemme hvor mange, hvornår og med hvem, hun ønsker at få børn. I Danmark er der bred opbakning til retten til den frie abort, og antallet af aborter har generelt været faldende de seneste år. Men i mange af de lande, Danmark normalt sammenligner sig med, giver abortlovgivningen kvinderne en større grad af selvbestemmelse.

Valget om abort er ikke altid et nemt valg, og det må ikke blive et tabu eller stigmatiserende for den kvinde, der træffer

valget. Det er vigtigt, at reglerne er både tidssvarende og langtidsholdbare.

Danskerne får generelt børn på et senere tidspunkt i deres liv, end de gjorde tidligere. Der er samtidig også sket en stigning i antallet af kvinder, der bliver gravide ved hjælp af fertilitetsbehandling. Nogle kvinder oplever, at der stadig eksisterer barrierer for selv at bestemme over, hvornår hun vil have børn.

Regeringen ønsker at styrke kvinders mulighed for selv at kunne bestemme over deres egen krop og liv, og selv træffe valget om, hvornår de ønsker at få børn.

Fakta

- Antallet af provokerede aborter er generelt faldende blandt danske kvinder over de seneste 50 år. I 2022 blev der foretaget 14.660 aborter.
- 4 ud af 5 aborter sker inden 8. graviditetsuge, og kvinder beslutter sig stadig tidligere for at søge om abort i tilfælde af uønsket graviditet.
- 47,6 pct. af danskerne støtter forslaget om at hæve abortgrænsen til uge 18. 29,2 pct. svarer i målingen, at de ikke er enige i forslaget, mens 23,2% svarer 'ved ikke'.
- I 2022 blev 795 personer over 40 år gravide efter fertilitetsbehandling. Det er dobbelt så mange som i 2015.

Kilder: Sundhedsdatastyrelsen 2023, Voxmeter for Sex og Samfund (2023) *Tabelrapport: Undersøgelse om abort*.

Initiativer

Ligestilling af krisecentertilbud til voldsudsatte mænd: Regeringen forventer i 2024 at fremsætte lovforslag om ligestilling af krisecentertilbud til voldsudsatte mænd. Mænd har i dag ikke samme ret som kvinder til at få hjælp på et krisecenter, hvis de udsættes for vold i nære relationer. Initiativet er en del af regeringens handlingsplan mod partnervold og partnerdrab.

Længere omgørelsesfrist i straffesager om blandt andet voldtægt: Regeringen forventer i 2024 at fremsætte et lovforslag, der gennemfører den politiske aftale om initiativer

vedrørende omgørelsesfristen i straffesager. Som led i aftalen forlænges omgørelsesfristen i retsplejeloven fra de nuværende 2 til 4 måneder. Derudover ændres retsplejeloven, så forurettede i straffesager om voldtægt, overgreb på børn eller andet seksuelt forhold end samleje kan få taget stilling til deres krav om erstatning eller godtgørelse i anledning af fejl hos politiet eller anklagemyndigheden vedrørende omgørelsesfristen efter en forenklet proces.

Handlingsplan for tryghed i nattelivet: Regeringen igangsætter i 2024 arbejdet med en national handlingsplan for at komme med forslag til initiativer, der kan øge sikkerheden

og trygheden blandt især unge kvinder i nattelivet. Arbejdet vil inddrage en bred vifte af interessenter.

Bedre muligheder for behandling af indsatte, der er dømt for partnervold: Kriminalforsorgen vil fra 2024 få øget mulighed for at tilbyde relevant behandling for voldsadfærd til indsatte, der er dømt for partnervold eller partnerdrab. Samtidig skal det indgå som et moment i den såkaldte utilrådelighedsvurdering, der foretages ved afgørelse om prøveløsladelse, om den indsatte har deltaget i behandling for voldsadfærd. Indsatsen er en del af regeringens handlingsplan mod partnervold og partnerdrab.

Styrket indsats mod seksuelle overgreb og digitale krænkelse af børn og unge i Grønland: Regeringen forventer, efter ønske fra Naalakkersuisuit, i 2024 at fremsætte et lovforslag for Grønland, som indeholder en række ændringer af kriminallovens kapitel 18 om seksualforbrydelser. Der er blandt andet lagt op til at indføre en selvstændig kriminalisering af grooming af børn og unge i kriminalloven. Derudover er der lagt op til at udvide kriminallovens voldtægtsbestemmelse, så den fremover omfatter tilfælde, hvor en person, der er fyldt 22 år, har samleje med eller andet seksuelt forhold til et barn under 15 år.

Initiativer til at bekæmpe stalking og digital vold: Der er afsat midler til at sikre Dansk Stalking Centers behandlingskapacitet fra 2024 og til at udvikle en national sikkerhedsvejledning om digital sikkerhed og stalkerware, som blandt andet kan anvendes af krisecentre til at beskytte voldsudsatte beboere. Indsatsen er en del af regeringens handlingsplan mod partnervold og partnerdrab.

Forlængelse af psykologordning til voldsudsatte mænd og deres børn: Forsøgsordningen, hvor Lev Uden Vold tilbyder psykologhjælp til voldsudsatte mænd og deres børn, løber til og med 2023. Ordningen forlænges derfor i 2024, indtil lovgivningen om ligestilling af krisecentertilbud til voldsudsatte mænd forventeligt vedtages og træder i kraft i 2024.

Videreførelse og styrkelse af Lev Uden Vold: Lev Uden Volds driftsstøtte forlænges med et år frem til medio 2025 samtidig med, at driftsstøtten fra 2024 øges med henblik på at imødekomme en forventet stigende aktivitet på den nationale hotline. Der er i 2024-2025 også afsat midler til at videreføre Lev Uden Volds telefoniske rådgivningstilbud 'Slip Volden' til voksne, der har udøvet eller er bange for at udøve vold i deres nære relationer. Initiativet er en del af regeringens handlingsplan mod partnervold og partnerdrab.

Tilskud til ambulant rådgivning af voldsudsatte kvinder: I 2024-2026 gives midler til 'Sig det til nogen', som er et gratis rådgivningstilbud til kvinder udsat for vold i nære relationer, hvor der tilbydes individuel socialfaglig rådgivning, psykologsamtaler og gruppeforløb. Tilbuddet findes i fem forskellige byer og er et samarbejde mellem Danner, Ringsted Krisecenter, Randers Krisecenter, Kvindehjemmet, Kolding Krisecenter og Holstebro Krisecenter. Initiativet er en del af regeringens handlingsplan mod partnervold og partnerdrab.

Forebyggelse af seksuelle overgreb på voksne med handicap: Mennesker med handicap, især psykiske og kognitive

handicap, er markant overrepræsenterede blandt ofre for voldtægt og andre seksuelle overgreb. Der er med SSA-aftalen for 2024 afsat midler til at forebygge seksuelle overgreb mod voksne med handicap med særligt fokus på beboere på botilbud i perioden 2024-2027. Indsatsen udmøntes af Social- og Boligstyrelsen via formidling og kurser med virksomme metoder, kerneelementer og lovende praksis til fagprofessionelle på botilbud.

Styrket fokus på faglig kvalitet på krisecentre: Der er i 2024-2025 afsat midler til, at Social- og Boligstyrelsen med inddragelse af socialtilsynet og andre aktører på krisecenterområdet kan afdække, hvad der kendetegner faglig kvalitet på krisecentre til personer udsat for vold i nære relationer. Afdækningen skal bidrage til faglig understøttelse af kvaliteten på krisecentre.

Kommunale beredskaber til opsporing og håndtering af vold i nære relationer: Der er i 2024-2026 afsat midler til, at Social- og Boligstyrelsen kan understøtte kommuner, der ønsker at udarbejde og implementere beredskaber til opsporing og håndtering af vold i nære relationer. Det er centralt, at kommunerne træder systematisk til, når borgere oplever vold i nære relationer. Initiativet er en del af regeringens handlingsplan mod partnervold og partnerdrab.

Model for en opsporende og forebyggende indsats til mennesker i risiko for social udsathed: VIVE udarbejder i 2024 en screeningsrapport, som skal give bedre viden om opsporende og forebyggende indsatser til mennesker i risiko for social udsathed. Opgaven har særligt fokus på opsporing af voksne, der har udfordringer knyttet til LGBT+ identitet og voksne, der har erfaringer med prostitution, har senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen og ungdommen eller er udsat for vold i nære relationer. I opgaveløsningen leveres en videnssammenfatning af den eksisterende litteratur og praksiserfaringer på området, samt en indsatsbeskrivelse for en opsporende og forebyggende indsats til voksne i risiko for social udsathed.

Undersøgelse af indsatsen til bekæmpelse af menneskehandel: Institut for Menneskerettigheder undersøger i 2024-2025 den danske indsats til ofre for menneskehandel, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser.

Ny arbejdspligt: Regeringen har indgået en politisk aftale om at indføre en ny arbejdspligt for borgere i kontanthjælpsystemet, som ikke opfylder et opholdskrav og et beskæftigelseskrav. Formålet med den nye arbejdspligt er, at flere indvandrere, særligt kvinder med ikke-vestlig baggrund, tilknyttes det danske arbejdsmarked og får sig et arbejde. Et lovforslag om arbejdspligten forventes fremsat i Folketinget i oktober 2024.

Udvidelse af voldsbestemmelsen i udlændingeloven: Regeringen vil udvide voldsbestemmelsen i udlændingeloven, så udlændinge, hvis opholdsgrundlag er betinget af samliv på fælles bopæl, ikke fastholdes i et voldeligt forhold på grund af frygt for at miste en opholdstilladelse. Indsatsen er en del af regeringens handlingsplan mod partnervold og partnerdrab.

Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter (MÆRK): Regeringen etablerer i 2024 et nyt center mod negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter, som skal styrke indsatsen og koordinering på tværs af myndigheder og øge viden om området. Et særligt fokusområde for centret det første år er børn og unge udsat for negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter, herunder rådgivning rettet mod grundskoler og ungdomsuddannelser.

Opsporing og støtte til voldsudsatte gravide: Der udvikles en national, systematisk indsats for at opspore vold i nære relationer mod gravide og nybagte forældre med særlig fokus på kvinder med ikke-vestlig baggrund. I 2024 udbydes desuden en pulje til at styrke støtte og rådgivning til voldsudsatte gravide og nybagte mødre/forældre, som forankres i de regionale familieambulatorier i samarbejde med den kommunale sundhedspleje. Indsatsen er en del af regeringens handlingsplan mod partnervold og partnerdrab.

Tidsbegrænsning på nedfrysning af kvinders æg ophæves: Regeringen og samtlige partier i Folketinget er enige om at ophæve den 5-årige tidsbegrænsning på nedfrysning af æg, der er udtaget uden en sundhedsfaglig begrundelse. Lovændringen trådte i kraft 1. januar 2024 og medfører, at æg kan opbevares, indtil kvinden er fyldt 46 år, der er aldersgrænsen for fertilitetsbehandling i Danmark.

Gratis fertilitetsbehandling til barn nummer to: Regeringen vil give mulighed for gratis fertilitetsbehandling til barn nummer to. Regeringen vil samtidig investere et trecifret millionbeløb i at udbygge behandlingskapaciteten på fertilitetsområdet i sundhedsvæsenet. Lovforslaget vil blive fremsat i løbet af 2024 og forventes at træde i kraft i december 2024.

Styrkelse af abortlovgivningen: Regeringen har indledt forhandlinger med Folketingets partier for at styrke abortområdet, herunder ved at sikre tidssvarende og holdbare løsninger for ugegrænsen og aldersgrænsen for fri abort, abortsamrådene samt støtte og vejledning. Regeringen for-

venter at fremsætte et samlet lovforslag i 2024, der vil styrke området, herunder bl.a. sænke aldersgrænsen, så den følger den seksuelle lavalder og 15 til 17 årige kan få abort uden forældresamtykke.

Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBT+ personer

Alle har ret til at være den, de er, og leve det liv, de ønsker, uanset køn, seksuel orientering eller kønsidentitet. Det gælder både i Danmark og ude i verden. Ingen skal opleve, at diskrimination, fordomme og hadforbrydelser begrænser deres frihed, tryghed og trivsel.

Styrke rettigheder

Globalt er der både fremskridt og tilbagegang, når det kommer til LGBT+ personers rettigheder. Nogle lande arbejder med at forbedre vilkårene. Mens andre indfører censur og begrænsninger af LGBT+ personers basale rettigheder og et enkelt land endda dødsstraf.

Danmark er et foregangsland på området og scorer generelt højt på internationale målinger om LGBT+ personers rettigheder. Men selv i Danmark oplever gruppen stadig i højere grad end andre diskrimination, seksuelle overgreb og vold. Det gælder særligt minoritetsetniske LGBT+ personer og transpersoner.

Antallet af børnefamilier, hvor de voksne er gift eller registrerede partnere med en af samme køn, er stigende. Nogle LGBT+ familier, særligt dem med to fædre eller med tre eller fire forældre, oplever ikke at blive anerkendt og rummet fra samfundets side. Det kan have konsekvenser for familierne.

Der er fortsat behov for at arbejde for LGBT+ personers lige muligheder og rettigheder både i Danmark og internationalt. Og for at forbedre vilkårene for LGBT+ familier, også dem hvor der er flere end to forældre.

Fakta

- 2022 var det mest voldelige år for LGBTI personer i Europa og Centralasien i det seneste årti. Både pga. planlagte angreb, selvmord og stigende hadtale samt hadforbrydelser.
- 42 pct. af transkønnede og 31 pct. af homo- og biseksuelle angiver at have været udsat for vold inden for det seneste år. For heteroseksuelle er det 19 pct.
- 33 pct. af nydanske LGBT+ personer tror, at deres familie ville blive isoleret eller udstødt fra deres omgangskreds, hvis LGBT+ personen var åben om sin seksuelle orientering og/eller kønsidentitet. For øvrige LGBT+ personer gælder det 2 pct.
- Antallet af børnefamilier, hvor de voksne er gift eller registrerede partnere med en af samme køn, er 1.715 pr. 1. januar 2022. I 2012 var tallet 1.012 og i 2002 var tallet 274.
- 12,3 pct. af LGBT+ personer har børn under 6 år, for ikke-LGBT+ personer er det 15,4 pct.

Kilder: ILGA Europe 2023, VIVE (2022) *Kortlægning af homo- og biseksuelles samt transpersoners levevilkår og samfundsdeltagelse*, Als Research (2022) *Nydanske LGBT+ personers levevilkår og støttebehov*, Danmarks Statistik (2022) *Statistikbanken: fam44n*, VIVE (2023) *LGBT+ familier med tre eller fire forældre*.

Øge trivsel og lige muligheder

I Danmark skal alle have ret til at udfolde sig og leve det liv, de ønsker. Langt de fleste danske LGBT+ personer trives og har det godt. Men ser man på gruppen under ét, oplever LGBT+ personer i højere grad udsathed og mistrovisel end den generelle befolkning. Biseksuelle, transpersoner og minoritetsetniske LGBT+ personer er særligt udsatte.

Betydeligt færre LGBT-personer beskriver deres helbred som godt i forhold til resten af befolkningen. Der er især en overvægt af psykisk mistrovisel, fx i form af ensomhed, angst, selvskaade og depression. Og op imod en fjerdedel af transpersoner har på et tidspunkt forsøgt at tage deres eget liv.

Nogle LGBT+ personer oplever, at de i sundhedsvæsnat ikke altid møder forståelse for, hvem de er, og de kan derfor have brug for målrettede tilbud eller tilbud, der supplerer

den indsats, der er i det offentlige. I nogle tilfælde kan retningslinjer i sundhedsvæsnat opleves som begrænsende eller stigmatiserende. Det gælder fx i forhold til reglerne for bloddonation, hvor der i dag er en karantæneperiode for mænd, der har sex med mænd.

Udviklingen i hiv-smittede i Danmark har gennem de seneste år være faldende. Halvdelen af de ny-smittede med hiv er mænd, der har sex med mænd. Hiv er stadig forbundet med en betydelig byrde i forhold til både mental og fysisk sundhed. Og der er stadig fordomme om hiv og hiv-smitte-

Der er behov for fortsat at arbejde med at øge forståelsen for LGBT+ personer både i og uden for det offentlige, og for at arbejde for et samfund hvor den enkeltes trivsel og sundhed ikke påvirkes af seksuel orientering eller kønsidentitet.

Fakta

- Transpersoner har mere end otte gange forøget hyppighed af selvmordsforsøg og 3,5 gange forøget hyppighed af selvmordsdødsfald sammenlignet med andre personer i befolkningen.
- 8 ud af 10 sundhedsfaglige tror, at velbehandlet hiv smitter, og 23 pct. føler sig utrygge, når de omgås patienter med hiv.
- 13 pct. af danske LGBTI-personer har inden for de sidste 12 måneder følt sig diskrimineret pga. deres LGBTI-identitet fra fagpersoner på sundheds- og socialområdet.
- 14,3 pct. af homo- og biseksuelle er utilfredse eller meget utilfredse med deres liv, mens det gælder 6,9 pct. for heteroseksuelle. For transpersoner gælder det 20,5 pct.

Kilder: Statens Serum Institut 2023, YouGov for hiv Danmark og GSK 2021, EU's Agentur for grundlæggende rettigheder 2020, VIVE (2022) *Kortlægning af homo- og biseksuelles samt transpersoners levevilkår og samfundsdeltagelse*.

Initiativer

Mulighed for deling af forældreorlov i LGBT+ familier med tre eller fire forældre: I 2024 træder ny lovgivning i kraft, der gør det muligt for LGBT+ familier med tre eller fire forældre at fordele ikke øremærkede barselsuger mellem sig. De nye regler giver bedre mulighed for, at sociale forældre kan tage del i barnets liv fra start.

Bedre rammer for LGBT+ familier: På baggrund af en undersøgelse om LGBT+ familier med flere forældre er der iværksat et tværministerielt arbejde, der skal se på mulighederne for at skabe bedre rammer og flere muligheder for, at sociale forældre kan tage del i forældreskabet. Arbejdet forventes færdigt i løbet af 2024.

Familedannelse ved surrogataftaler, herunder medfaderskab: Regeringen forventer i 2024 at fremsætte et lovforslag, der skal indføre mulighed for, at Familieretshuset hurtigt kan træffe en dansk afgørelse om forældreskab, herunder medfaderskab, i forbindelse med, at et barn født på grundlag af en udenlandsk surrogataftale ankommer til Danmark. Derudover skal der indføres mulighed for, at forældreskabet for børn, der fødes på grundlag af nationale

altruistiske surrogataftaler, ligeledes kan fastlægges allerede fra fødslen.

Bedre muligheder for bloddonation for mænd, der har sex med mænd: Styrelsen for Patientstikkerhed har udarbejdet en model til, hvordan karantæneperioden ved bloddonation kan lempes for mænd, der har sex med mænd. Styrelsen forventer at opdatere reglerne på området i 2024.

Handlingsplan for elimination af hiv i Danmark: Sundhedsstyrelsen påbegynder i 2024 arbejdet med en national handlingsplan for elimination af hiv i Danmark.

Checkpointklinikker hos Aids-Fondet: Der er i 2024-2025 afsat i alt 6,8 mio. kr. til at videreføre bevilling til AIDS-Fondets Checkpointklinikker samt evaluering af tilbuddet. Checkpointet er et tilbud til særligt udsatte målgrupper, såsom LGBT+ personer og unge i alderen 15-29 år, der ikke ønsker at opsøge det etablerede sundhedssystem. Målgruppen kan gratis blive testet for sexsygdomme eller få rådgivning om sexsygdomme.

Supplerende rådgivning af personer med kønsidentitetsforhold: LGBT+ Danmark modtager midler til projektet Transitionstanker. Formålet er at etablere et rådgivnings-

tilbud uafhængigt af sundhedsvæsenets eksisterende udrednings- og behandlingstilbud til personer med kønsidentitetsforhold. Målgruppen for tilbuddet er personer over 18 år, der er i et udrednings- eller behandlingsforløb til kønsmodificerende behandling eller på venteliste hertil.

Styrket indsats for at nedbringe selvmordsforsøg og selvmordsdødsfald, herunder blandt transpersoner: Transpersoner har forøget hyppighed af selvmordsforsøg- og dødsfald sammenlignet med den øvrige befolkning. Forskere fra Statens Serum Institut og Region Hovedstadens Psykiatri fortsætter derfor samarbejdet i 2024 for at identificere subgrupper i særlig risiko for psykisk mistrivsel og selvmordsadfærd samt belyse effekten af såkaldt kønsbekræftende behandling. Herudover vil regeringen nedbringe antallet af selvmord og selvmordsforsøg i Danmark ved at styrke indsatsen for at forebygge selvmord og selvmordsforsøg med en national handlingsplan i 2024.

Opkvalificering i LGBT+ og æresrelaterede problemstillinger på asylcentre: I perioden 2024 – 2025 udvikles og afholdes opkvalificeringsaktiviteter på landets asylcentre, der skal uddanne personalet i at understøtte beboere som er udsat for æresrelaterede konflikter, og som oplever chikane eller vold forbundet med deres LGBT+ identitet. Personalet opkvalificeres, så de blandt andet kan bistå beboerne med viden om netværk, lovgivning, opmærksomhedspunkter, handlemuligheder, råd og vejledning samt viden om rettigheder og muligheder i Danmark for målgrupperne.

Danmarks interventionssag mod Ungarn: EU-Kommissionen har indledt en sag ved EU-domstolen mod Ungarn på baggrund af deres såkaldte ”anti-lgbt”-lovgivning, som blandt andet forbyder offentlig ”promovering” af samt oplysning om homoseksualitet, kønsskifte og transkønnede. Danmark har sammen med 14 andre EU-medlemsstater valgt at intervenere i sagen for at vise støtte til EU-kommissionen. Det danske interventionsindlæg blev oversendt til EU-domstolen i september 2023.

Europæisk samarbejde på LGBT+ området: Danmark bidrager aktivt til at sætte fælles europæisk fokus på LGBT+ området. I 2024 skabes der en fast forankring af LGBT+ området i Europarådet med etableringen af en LGBT+ ekspertgruppe under Europarådets styringskomite for bekæmpelse af forskelsbehandling, mangfoldighed og inklusion. Danmark deltager desuden i EU’s LGBTIQ Equality Group med en bred kreds af ligesindede lande.

Samarbejde i Nordisk Ministerråd om LGBT+ dagsordenen: I 2024 fokuserer det svenske formandskab på transpersoners livskvalitet, både i forhold til retsstilling, inklusion på arbejdsmarkedet, adgang til sundhedsydelser mv. Derudover sættes fokus på forebyggelse og bekæmpelse af æresrelateret vold og undertrykkelse på både ligestillings- og LGBT+ området.

Ligestilling og rettigheder globalt

Globalt er der på en række områder opnået fremskridt i styrkelsen af kvinders og pigers rettigheder og muligheder. Men udviklingen går langsomt, og rundt om i verden er ligestilling og rettigheder fortsat under pres. Danmark arbejder aktivt for at støtte og fremme kvinders og pigers lige muligheder og for at styrke ligestillingsindsatsen i internationale fora.

Fremme af kvinders og pigers rettigheder og muligheder globalt

Ligestilling er et af FN’s 17 verdensmål, som verdens lande har forpligtet sig til at arbejde for. Og der er fremskridt. Flere piger går i skole, og en større del af pigerne færdiggør deres uddannelse. Andelen af børneægteskaber i verden er faldet. I dag er det ikke hver fjerde pige, der bliver gift, før hun fylder 18 år, men hver femte. Det er stadig alt for mange. Der er også fortsat alt for mange kvinder, der udsættes for seksuel og kønsbaseret vold og overgreb.

I 2023 var der for første gang nogensinde kvinder i alle verdens parlamenter. Men det er kun en fjerdedel af verdens parlamentsmedlemmer, der er kvinder. Kvinder er også fortsat meget skævt repræsenteret i beslutningsprocesser og i nye vækstsektorer fx inden for IT-området. Udviklingen går kun langsomt, og der er langt fra lige muligheder for kvinder og mænd.

Indsatsen for fremme af ligestilling og kvinder og pigers rettigheder er derfor grundlæggende i det danske udviklings-samarbejde, i udviklingsbistanden og i Danmarks arbejde med FN’s verdensmål.

Stærkt dansk engagement i det internationale ligestillingsarbejde

Ligestilling og kvinder og pigers rettigheder er fortsat et konfliktfyldt område i det internationale politisk samarbejde. Der er lande, som stille spørgsmålstejn ved kvinders og pigers ret til at deltage på lige fod med mænd i arbejdslivet og i samfundet generelt. Og kvinders og pigers ret til at bestemme over egen krop og retten til abort er også fortsat under pres.

Ikke mindst i en tid med internationale konflikter og humanitære- og klimarelaterede kriser er der behov for at holde fokus på kvinders og pigers rettigheder. For under kriser og konflikter rammes kvinder og piger særligt hårdt. Det er med til yderligere at forringe deres levevilkår og muligheder.

Det internationale samarbejde er derfor afgørende for at fremme ligestilling globalt. Danmark vil fastholde sin aktive indsats for ligestilling og kvinders og pigers rettigheder og arbejde for at fastholde opnåede resultater, dele viden og skubbe på udviklingen.

Fakta

- 640 millioner nulevende piger og kvinder blev gift, før de var 18 år gamle. 5 pct. af alle kvinder mellem 20 til 24 år er blevet gift, før de fyldte 15 år.
- Antallet af piger, der ikke går i skole, er faldet fra 17,5 pct. i 2015 til 16,2 pct. i 2022 på tværs af folkeskoler og ungdomsuddannelser i verden.
- Komplikationer under graviditet og fødsel er den største dødsårsag blandt 15-19-årige piger i verden.
- 9,8 pct. af verdens regeringschefer var i 2023 en kvinde, og kvinder udgjorde på global plan 26,5 pct. af medlemmer i politiske parlamenter.

Kilder: UNICEF 2023, Verdens Bedste Nyheder 2023, UN Women (2023) *Women in Politics 2023*.

Initiativer

Danmark tiltræder ILO konvention om vold og chikane mod kvinder på arbejdsmarkedet: Regeringen ratificerer i 2024 konventionen for at sikre, at Danmark lever op til sit ansvar for at fremme et sikkert arbejdsmiljø med nultolerance over for vold og chikane. Med ratificeringen forpligter Danmark sig til at definere og forbyde vold og chikane i arbejdslivet. Både medlemsstaterne og arbejdsgiverne skal træffe foranstaltninger til at forebygge vold og chikane, herunder kønsbaseret vold og chikane. En teknisk arbejdsgruppe nedsat under det faste ILO-udvalg har sammen med relevante myndigheder vurderet, at den eksisterende retstilstand og lovgivning i Danmark opfylder konventionen.

Igangsættelse af nye flerårige klima - ligestillingsinitiativer: Der sættes fokus på at styrke koblingen mellem Danmarks indsats på klima- og ligestillingsområdet og bidrage til at styrke vidensgrundlaget om, hvordan klimaforandringer påvirker særligt ligestilling og seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder (SRSR). Fokus vil også være på, hvordan der i klimaindsatser sikres bedre inddragelse af kvinder og større fokus på kvinder og pigers behov. Der sættes fokus på at sikre en fortsat systematisk tilgang til indtænkning af kønsperspektivet i store, danskstøttede klimainitiativer, såsom den Grønne Klimafond (GCF).

FN's Kvindekommissions samling: Årets samling i FN's Kvindekommission i New York har fokus på at imødegå kvinders og pigers fattigdom samt styrke en bæredygtig infrastruktur og fremme kvinders og pigers adgang til sociale

tilbud. Danmark deltager aktivt i forhandlingerne om samlingens slutdokument, ved bilaterale møder og side-events gennem en bred delegation af politikere og civilsamfundsrepræsentanter.

Ligestillingsarbejdet i Nordisk Ministerråd: Sverige vil under sit formandskab i 2024 fokusere på ligestilling i arbejdslivet, blandt andet gennem et projekt om traditionelle kvindeerhverv og hvordan forskellige jobs værdisættes i Norden. Der vil også være fokus på et nordisk-baltisk samarbejde om kønsbaseret vold. Danmark vil stå i spidsen for et større projekt med en kortlægning af maskulinitet og mænds holdning til ligestilling i Norden.

Ligestillingsarbejdet i EU: I 2024 har henholdsvis Belgien og Ungarn EU-formandskabet. De vil blandt andet sætte fokus på forebyggelse af vold mod kvinder og bekæmpelse af menneskehandel, det kønsopdelte arbejdsmarked, kvinders økonomiske ligestilling samt sammenhængen mellem ligestilling og den grønne omstilling. I forbindelse med etableringen af ny EU-Kommission efter Europa-Parlamentsvalget i juni 2024 vil Danmark og ligesindede lande lægge vægt på, at ligestilling fortsat er en prioritet i det europæiske samarbejde.

Ligestillingsarbejdet i Europarådet: Europarådets nye flerårige ligestillingsstrategi lanceres. Ligestillingskommissionen vil derudover blandt andet indlede arbejdet med et udvikle to nye rekommandationer om, henholdsvis hvordan kunstig intelligens påvirker ligestilling, og hvordan man kan definere og bekæmpe teknologi-faciliteret kønsbaseret vold.

Status på initiativer fra Perspektiv- og handlingsplan 2023

Indsatsområde	Gennemført	Igangsæt	Ikke
			gennemført
Lige muligheder i uddannelse, arbejde og familieliv	10	16	0
Frihed og lige rettigheder for alle	5	3	0
Tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBT+ personer	11	4	1
Ligestilling og rettigheder globalt	5	1	0
I alt	31	24	1